

Eziz Nesinden nusgalyk sözler

Category: Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 23 января, 2025

Eziz Nesinden nusgalyk sözler

EZIZ NESINDEN NUSGALYK SÖZLER

"1944-nji ýyl... Indi professional ýazyjylyga ýetdim, galam ujundan günümü dolaýan. Sedat Simawiniň "Ýedi Gün" we "Karagöz"-ünde işleýärim. Hernä bir tötänlik bilen harby gulluga çagyryldym-da okap-ýazyp bilme bagtyna eýe bolaýdym, iň bolmanda şeýdip ýazyjy boldum. Ýogsam ýazyjy bolasy gelip bolubilmän, emma özüni ýazyjydyr öýdýän, açgözlükleri we pes duýgulary sebäpli o dünýäni iň ýaramaz adamlarynyň biri bolar galardym. Ýazyjy boljak bolup, esgerlikden sypmak üçin birnäçe ýyllap atylan sapalaklar... Sekiz ýyllap gündogar we günbatar araçäkde edilen gulluk. Şol agyr şertlerde möhletinden öň toý tutmak. Esgerlikden suduň karary bilen boşadylyp, üç aý on gün türmede oturandan soň işsiz we pulsuz galan günüm, baýamak üçin däl-de, ÝAZYJY bolmak üçin bu ýola giripdim".

Eserleri dünýä edebiýatynyň altyn hazynasyna giren belli satirik ýazyjy Eziz Nesin döredijilik dünýäsine gadam basyşyny, ynha, şeýle gürrüň berýär.

Birem ýazyjynyň familiýa edinşiniň hekaýaty bardyr:

"1934-nji ýylda "Familiýalar hakyndaky" kanun çykdy. Her kimiň öz familiýasyny özi saýlap almaga hukugy barlygy üçin adamlaryň ähli pes duýgudyr oý-pikirleri orta çykdy duruberdi. Dünýäniň iň husytlary "Eliäçyk", dünýäniň iň züwwetdin gorkaklary "Ýürekli", dünýäniň iň işýakmaz ýaltalary "Işeňňir" diýen ýaly familiýalary saýlap aldylar. Her sapar şular ýaly alan-aldy bolanda, iň soňuna galýandygym üçin gowy familiýa alan-aldylygynda hem iliň soňuna galdym. Maňa iliň ortasyna çykyp gaýşaryp gezer ýaly familiýa galmandygy üçin, özüme "Nesin" ("Näme sen?" "Kim sen?" -t.b.) diýen familiýany aldym. Goý, her kim maňa "Nesin" diýip ýüzlenende, öz kimdigimi, nämedigimi aklyma aýlap, özüme geleýin, öz hetdimi tanap

duraýyn diýdim."

Hakykatçyllygyň we danalygyň iň ajaýyp nusgasyna öwrülen Eziz Nesiniň sözlerinden toplanan sözler siziňem göwnüňizden turar diýip tama edýäris.

* * *

– Arzuwym – kiçijik bir çaga "Meni nähili gowy görýäň" diýende, onuň eliniň aýasyny iki ýana açyp "Ynha, şular ýaly!" diýip, günäsizje söýgini tapybilsem...

– Bir gün bu ýurduň ýañajygna bir posa, başujuna-da bir bellik goýup başymy alyp giderin. Diýseň süýji ukuda ýatyrdyň welin, turuzmaga dözmedim diýerin...

– Ýaşan ömrümde boýuma deňleşip duran kitaplary ýazdym. Emma meni halamaýanlar, muňa-da bir zat oýlap tapyp, "Onuň boýy şeýle-de gysga ahyry" diýerler.

– Gorkamok diýýänler başgalaryň öňünde ýalan sözleýärler, ýa-da özlerine ýalan sözläp öz-özlerini ynandyrýarlar, ýa-da özleri-de bilmän adam däldiklerini aýdýarlar.

– "Sen alawy däl, saňa näme bolýar?" diýdi, menem "Sen adam däl ahwetin, saňa nädip bi zatlary düşündireýin" diýdim.

– Adam diňe aýdýan zatlaryndan däl-de, dymýan zatlaryndanam jogapkärdir.

– "Meni çakmadyk ýylan müň ýaşasyn" diýip ýaşadan ýylanlaryňyzyň soňky pidasy özüňiz bolarsyňyz...

– Gaý-tupan hernäçe güýçli tursa-da, çarlak söýgüli deňzini asla terk edip gitmeýär.

– Işiň kynynyň üstüne git. Hemişe kyn zada ýapys. Kyn işi edip oňarmasaňam, iň bolmanda oňarmaga synaňarsyň, halys bolmasa aňsadyň edersiň.

– Ne ölüniň yzyndan gürlener, ne-de gideniň. Çünki yzyndan galanlar üçin ölen-ä öldi, gidenem gitdi...

– Iň ajaýyp goşgy matematika bolsa gerek. Dünýäde henize çenli "Iki ikiň dört bolar" ýaly ajaýyp setir ýazylan däldir diýip pikir edýärin.

– Belki-de, gujagyna dolar ýaly belli-külli bir söýgülimiz bolmady, belki-de biz ýalňyzdyrys... Emma şuny gowy bilmegiňizi isleýän: adam ýaly söýüp bilýänligimizdendir ýalňyzlygymyz...

– Biz – bir kagyzyň arka we öň tarapy ýaly. Müdimilik bile, emma hiç wagt bir-birimizi görüp bilemzok...

– Üşeyän bolsaň onda ýylylyk ýokdur, garaňkylyk bar bolsa onda ýagtylyk ýokdur. Eger hemme ýer garaňkylyk bolup, senem üşeyän bolsaň, onda OL ýokdur.

– Terk eden kişiniň giden ýerinden gözleýän zadyny tapman, yzyna dolanyp "Seni göresim geldi" diýmesi, onuň göresiniň gelýänliginden däl-de, eşek deýin puşeyman bolanlygyndandyr.

– Ýalňyzlygyňam al-da, gel meniň ýanyma! Gorkma, içimiz gysmaz. Seniň ýalňyzlygyň meniň ýalňyzlygym bilen ümmülleşer. Biz bolsa dymarys!!!

– Uzyn-uzyn nutuklary diňläp, irkilmäge öwrenşibem gidipsiň. Sen şeýdip irkilip ýörseň, daň atar öýdüp pikir etme. Sen oýanýançaň körleň ýurdunda çaşşy patyşa bolar.

– Durmuş bir synag bolýan bolsa, onda hiç arrygyňy gynama, adyňy ýaz-da çykda gaýdyber. Belki klasyňdan ýykarlar, emma adyň aşagynda ap-ak sahypa goýarsyň.

– Goý, başagajymyzam bolmasa bolmasyn, bir mekdebiň howlusyna gömsünler bizi, çagalar ylgasyn üstümüzde...

Toplan: Nurten Bengi AKSOÝ.

Terjime eden: Guwanç MÄMILIÝEW.

* * *

■ Terjime edilende aşakdaky linklerden peýdalanyldy:

<http://kitapcy.com/news/2019-09-22-8203>

<http://kitapcy.com/news/2018-06-29-804>

Sözler